

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters, werkzaam bij Vee & Arts Veterinaire Diensten uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Annemiek Veenkamp van Dierenartspraktijk Flevoland wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziekte tot behandeling.

Acute sterfte door giftig snoeiafval

naam aandoening
taxusintoxicatie

verschijnselen
plotseling dood in de wei

oorzaak
taxinegif uit de taxusstruik

behandeling
geen

Een melkveehouder vroeg me om langs te komen bij een mogelijk vergiftigingsgeval bij zijn weidend jongvee. In een weiland, gelegen naast de nieuwbouwwijk, lagen twee dode drachtige vaarzen. Er liepen nog tien andere jonge dieren op dat perceel, maar daar was (nog) niets mee aan de hand. Aan de dode dieren zelf was bij inspectie niets afwijkends te ontdekken. Ze waren in goede conditie en er waren geen aanwijzingen die wezen op het doormaken van een acute infectie zoals heftige diarree of een ontstoken uier. Bij controle de dag ervoor had de veehouder ook niets bijzonders opgemerkt. Er was die nacht geen onweer geweest, dus blikseminslag kon ook uitgesloten worden. Aan de draadkant lag wel een hoop door elkaar gewoeld snoeiafval. Gemaaid gras en takjes, waaronder twijgen met de kenmerkende donkergroene naalden van de zeer giftige taxusstruik, ook wel venijnboom genoemd. Taxus is een altijd groene plant met naalden die in twee rijen op de twijgen zijn ingeplant. Deze struik wordt vaak aangeplant en geknipt in haagvorm, maar is ook solitair als taxusstruik in tuinen en openbaar groen aanwezig. Het krachtige gif taxine, dat in alle plantdelen aanwezig is, blijft ook na drogen actief. Het gif veroorzaakt na opeten ernstige ademhalings- en hart-

stoornissen, die al snel fataal zijn. Opname van zo'n 100 tot 200 gram taxus is voor een dier al dodelijk. Meerdere dieren plotseling dood in de wei is het meest voorkomende gevolg van taxussnoeiafval in de wei. Dieren zullen niet gauw spontaan aan een struik over de draad knabbelen, maar bij zo'n geringe grasgroei zoals in de laatste weken worden naburige planten en struiken al snel aantrekkelijk. In die situatie kunnen sterfgevallen dan met enkele dagen ertussen optreden en is de oorzaak soms lastiger te vinden. Bij een geringere opname ontstaan maagdarfstoornissen als diarree en koliek. Vanwege de gladgeschoren taxushaag aan de overkant was al snel duidelijk waar het snoeiafval vandaan kwam. Omdat het hier een mogelijke aansprakelijkheidskwestie betrof, zijn de gestorven dieren voor sectie aan de GD in Deventer aangeboden. Bij de sectie zelf zijn, buiten een door de taxine beschadigde hartspier, meestal geen andere afwijkingen te vinden, maar bijna altijd zijn er in de pens nog delen van de taxusplant aanwezig. Hiermee kon ook in dit geval de vermoedelijke doodsoorzaak worden bevestigd. Het snoeiafval was al gelijk opgeruimd en er waren verder geen dieren meer ziek geworden. De schuldbewuste tuinier heeft zijn verzekeringsmaatschappij verzocht de schade te vergoeden.